

VARFÖR GÖR SOCIALTJÄNSTEN INGET? EN KVALITATIV STUDIE OM BARNAVÅRDSUTREDNINGAR SOM AVSLUTAS UTAN INSATS

David Pålsson, Tommy Lundström, Marie Sallnäs och Stefan Wiklund

Institutionen för socialt arbete, Stockholms universitet

I Sverige består den sociala barnavårdens arbete till stor del av utredningar av anmälningar. Syftet med utredningarna är att klarlägga om barnet/familjen är i behov av skydd/stöd samt – om så är fallet – föreslå lämpliga åtgärder. I Sverige har barnavården ett bredare uppdrag än sin motsvarighet i många andra länder och tröskeln för att utredas inom systemet är jämförelsevis låg. Under senare år har anmälningar till socialtjänsten ökat, samtidigt som studier visar att en majoritet av utredningar avslutas utan insatser. Presentationen är del av det longitudinella forskningsprogrammet ”Barnets färd genom den sociala barnavården” som följer 2,123 barn som utretts i åtta kommuner i Stockholms län. Enkätresultat visar att två tredjedelar av inledda utredningar inte leder till insatser och skäl som anges är framförallt att familjen saknar behov, att barnets/familjens behov åtgärdas av annan myndighet eller att barn och/eller föräldrar inte samtycker till insatser. I presentationen redovisas en fördjupande kvalitativ analys som grundar sig på intervjuer med enhetschefer och socialsekreterare (n=25) i deltagande kommuner. Syftet är att närmare analysera skäl och omständigheter till att utredningar avslutas utan insatser. Av den tematiska analysen framträder: 1) Insats inte nödvändigt eller önskvärt, 2) Utredningsprocessen medför förändringar, 3) Andra välfärdssystem bedöms huvudansvariga, 4) Svårigheter att matcha klienternas behov med (familje)stödjande insatser samt 5) Klienter som är ovilliga till föreslagna insatser. I analysen tillämpas begrepp kopplade till teorier om människobehandlande organisationer, till exempel people-processing, institutionella logiker samt domänkonflikter/-konsensus. Resultat diskuteras i förhållande till aktuell policy och forskning om anmälningar och utredningar samt den sociala barnavårdens nuvarande organisation, vägledande principer (till exempel samtycke) och insatser.

Nyckelord: Barnavårdsutredningar, socialtjänsten, sociala barnavården, insatser